
Absolvent by mohl dlužit 200 tisíc

Absolvent by mohl dlužit 200 tisíc

LIDOVÉ NOVINY

22.11.2011, Lidové noviny, strana 17, Akademie, autor: RADKA KVAČKOVÁ

Záměr zákona, kterým má být spuštěno školné, počítá s tím, že by půjčku spláceli vysokoškoláci s výdělkem nad 16 tisíc Kč. Konečně! Řeknou nejspíš všichni, kdo si už nějakou dobu stěžovali, že pořád diskutujeme o věcném záměru nového zákona o vysokých školách, ale zatím nikdo neviděl věcný záměr zákona o finanční pomoci studentům, který je s prvním propojen a bez něhož nelze spustit školné. V těchto dnech byl očekávaný záměr z ministerstva odeslán do připomínkového řízení. Lze do něj tedy nahlédnout a získat odpovědi na nejdůležitější otázky. Akademii LN v tom navíc pomáhal člen expertního týmu, který dokument připravil, Libor Svoboda.

* Na co si bude moci student půjčit a kolik?

Věcný záměr zákona počítá s tím, že si student bude moci půjčit jednak na školné, jednak na životní náklady se studiem spojené. Na obojí stejně. Takže pokud bude maximální školné deset tisíc korun na semestr, tedy dvacet tisíc na rok, může student dostat půjčku čtyřicet tisíc na rok. To znamená, že by absolvent tříletého bakalářského studia na konci dlužil 120 tisíc korun, absolvent magisterského, který studoval o dva roky déle, 200 tisíc korun.

* Kdo si bude moci půjčit?

V první řadě je třeba říct, že si každý půjčovat nemusí. Experti odhadují, že přibližně polovina studujících zaplatí školné hned sama a bude mít i vlastní prostředky na skripta či kolej. U ostatních platí: k tomu, aby mohli získat půjčku garantovanou a dotovanou státem, musejí studovat v prezenční (denní) formě studia akreditovaný studijní program (bakalářský, magisterský či doktorský), doba studia nesmí překročit standardní dobu a při zahájení studia jim nesmí být víc než třicet let. Tady se objevují dvě novinky. Zaprvé se prodlužuje věk, kdy může být člověk považován za studenta a požívat z toho plynoucí výhody (dosud je hranice 26 let), zadruhé, a to je naopak zpřísnění, je k jejich získání nutné studovat skutečně jen tolik let, kolik činí standardní doba studia. (Nikoliv tedy standard plus jeden rok, jak jsme si zvykli v případě takzvaného sankčního školného, které platí liknaví studenti už nyní.) Vysokoškolský zákon, který se má projednávat zároveň se zákonem o finanční pomoci studentům, by měl ale stanovit, jak se bude standardní doba počítat. Dá se předpokládat, že delší studium se bude připouštět například v případě, že student strávil nějakou dobu při studiu v zahraničí, nebo když má nějaký handicap.

* Od koho si bude moci student půjčit?

Zvýhodněné půjčky mají poskytovat komerční subjekty, které projeví zájem. Banky přitom nebudou zkoumat majetkové poměry žadatele ani vyžadovat ručitele. Jediné, co se bude prověřovat, je podezření na podvod nebo nesplácení jiných dluhů. Funkci ručitele převezme stát prostřednictvím Českomoravské záruční a rozvojové banky, kterou stát majoritně vlastní a která je právě k takovým úkolům určena. (Podobnou roli plní například v projektu podpory malých a středních podniků.)

* Kdy začne absolvent splácet a kolik?

Během studia bude za vysokoškoláka platit úroky stát. Okamžik splácení nastane po absolvování školy. Odkladný účinek má mít jen mateřská dovolená, rodičovská dovolená, nezaměstnanost a příjem pod dvojnásobkem minimální mzdy (dnes činí 8000 Kč). Model splácení se předpokládá stejný jako třeba u hypotečních úvěrů. Absolvent se s bankou domluví, kolik let chce splácet, a podle toho mu banka nastaví splátky. Úroky by neměly překročit pět procent. To je oproti

některým předpokladům změna. Původně se počítalo s tím, že absolvent začne splácet až v okamžiku, kdy dosáhne průměrného platu. To by ale podle autorů záměru nebylo únosné. Propočty totiž napovídají, že by půjčku nesplácela, či splácela velmi pomalu, až polovina bakalářů a dvacet procent magistrů.

* Co přinese školné školám?

Školné bude příjmem vysoké školy. Je přitom pravděpodobné, že škola, která má hodně uchazečů, takže může nasadit vysoké školné, si přilepší výrazně. Na druhé straně třeba techniky, u nichž bývá větší nabídka studijních míst než poptávka po nich, stanoví pravděpodobně školné nízké nebo i nulové, takže touto cestou nezbohatne. Předpokládá se proto, že na diferencovaný dopad školného budou reagovat nová pravidla pro financování veřejných vysokých škol.

* Bude moci za absolventa splatit půjčku zaměstnavatel?

„To může i bez podpory zákona,“ vysvětluje Libor Svoboda. „My ale chceme, aby mohl částku uplatnit jako daňově uznatelný náklad a aby příjemce nemusel z tohoto benefitu platit odvody na zdravotní a sociální zabezpečení.“

* Co bude mít ze zavedení školného stát?

Přestože by finanční spoluúčast studentů na nákladech vlastního studia měla postupně znamenat další významný finanční zdroj pro vysoké školy, čímž by se státu mohlo ulevit, bude mít stát se zavedením finanční pomoci vysokoškolákům i výdaje. Jaké? Podle výpočtů by mělo jen splácení úroků za studenty po dobu jejich studia přijít na 200 milionů korun ročně. Částku kolem 150 milionů ročně je třeba mít připravenou pro ty, co nikdy půjčku nesplatí. A počítá se, že 150 milionů by stát trafil odečtením úroků ze základu daně. To vše za předpokladu, že si půjčku vezme zhruba polovina oprávněných studentů.

* Bude možné si na vzdělání nějak výhodně spořit?

Věcný záměr zákona předpokládá, že v souvislosti s chystanými změnami v systému stavebního spoření bude možné rozšířit státní podporu také na oblast vysokoškolského vzdělávání, respektive placení školného. To by byla významná změna, která by v důsledku podpořila vysoké školy. Libor Svoboda k tomu říká: „Osobně preferuji, aby bylo v budoucnu u všech, u nichž je to možné, právě specializované spoření tím hlavním proudem opatřování prostředků na vysokoškolské studium.“

* Jaká je šance, že bude zákon dokončen a v dohledné době schválen?

Podle Libora Svobody je věcný záměr z devadesáti procent zástupci koalice odsouhlasen a dá se říct, že se shodují na všech jeho stěžejních bodech. Tedy zatím. Ve skutečnosti je pravděpodobné, že výhrady a připomínky se v průběhu další práce na zákonu vynoří. Jako vždycky.

Školné a půjčky v číslech

* 10 000 korun za semestr – maximální školné, které by veřejná vysoká škola mohla žádat. * 20 000 korun – částka, kterou by si student mohl na semestr půjčit se státní podporou. * 200 000 korun – částka, kterou by dlužil absolvent pětiletého vysokoškolského studia, pokud by po celou dobu platil maximální školné a využil možnosti půjčit si i na životní náklady spojené se studiem. * 30 let – věk, do kterého by měl člověk zahájit vysokoškolské studium (prezenční), aby půjčku dotovanou státem získal.

* Pět procent – předpokládaný strop úroků při splácení půjčky. (Po dobu studia bude platit úroky za studenta stát.) * 16 000 korun – mzda, od níž je absolvent povinen začít splácet (může se mírně měnit, spíše ale zvyšovat). * 200 000 000 korun ročně – suma, kterou bude stát potřebovat na splácení úroků půjček, pokud si půjčku vezme zhruba polovina oprávněných studentů. * 150 000 000 korun ročně – částka, kterou musí mít stát připravenou pro ty, kteří půjčku nikdy nesplatí